

Nr 3 – 18 maja 2004

Izba

PISMO IZBY GOSPODARCZEJ UBEZPIECZEŃ I OBSŁUGI RYZYKA

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania
im. Leona Koźmińskiego

oraz

Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka
Insurance and Risk Management Chamber
of Commerce

ul. Sabały 3, 02-174 Warszawa

organizują konferencję.

Główny sponsor Konferencji
Grupa PZU

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

Ubezpieczenia w polskim obszarze ryнку europejskiego

A.D. 2004

19 MAJA 2004 R. (ŚRODA) O GODZ. 10.00
W SIEDZIBIE WSPiZ W WARSZAWIE, UL. JAGIELLOŃSKA 57/59

Konferencja, po wprowadzeniu w problematykę przez gospodarzy i zaproszonych gości, obradować będzie w pięciu równoległych w grupach dyskusyjnych:

1. Europeizacja polskiego prawa ubezpieczeń gospodarczych
2. Jednolity rynek ubezpieczeń
3. Pośrednictwo ubezpieczeniowe
4. Edukacja ubezpieczeniowa

5. Basic problems of globalisation on the insurance market (z udziałem gości zagranicznych, po angielsku).

Do udziału w konferencji zaproszeni zostali goście z Europy Zachodniej i Wschodniej z wytypowanych ośrodków akademickich, organizacji międzynarodowych oraz grup finansowo-ubezpieczeniowych.

Komitet Naukowy dokona podsumowania i sformułuje wnioski, które zostaną zawarte w publikacji zawierającej materiały konferencyjne.

Z końcem bm. uruchomiony zostanie portal internetowy jako forum dyskusyjne dla zaproszonych uczestników konferencji, którym tą drogą prezentowane będą referaty i komunikaty, ogólnie dostępne w zakresie głównych tematów poddawanych pod dyskusję i streszczeń referatów i komunikatów. Za jego pomocą zorganizowana zostanie również dyskusja.

Redaktorzy poszczególnych tematów wezmą udział w dyskusjach problemowych, wykorzystując w nich również zebrane tą drogą opinie. ■

Komitet naukowy

prof. dr hab. Andrzej K. Koźmiński,
przewodniczący
prof. dr hab. Jan Monkiewicz,
wiceprzewodniczący
prof. dr hab. Alojzy Nowak,
wiceprzewodniczący
dr Stanisław Nowak, sekretarz,
przewodniczący Komitetu
Organizacyjnego

prof. dr hab. Witold Bielecki
prof. dr hab. Zdzisław Brodecki
Tomasz Mintoft-Czyż
dr Bożena M. Dołęgowska-Wysocka
dr Dariusz Fuchs
dr Maria Gasińska
prof. dr hab. Irena Jędrzejczyk
prof. dr hab. Romuald Holly
Bogusław Kasprzyk

prof. dr hab. Grzegorz W. Kołodko
dr Teresa Kopczyńska
prof. dr hab. Eugeniusz Kowalewski
prof. dr hab. Jan Łopuski
prof. dr hab. Kazimierz Ortyński
prof. dr hab. Stanisław Rogowski
dr Adam Rutkowski
prof. dr hab. Tadeusz Sangowski
Adam Sankowski

prof. dr hab. Andrzej Sopoćko
dr Cezary Stypułkowski
dr Bogusław Sosnowski
prof. dr hab. Tadeusz Szumlicz
Elżbieta Turkowska-Tyrluk
prof. dr hab. Andrzej Wiczorkiewicz
Mariusz Wichtowski
Jerzy Wysocki

Pora na nową ustawę

Po raz trzeci WSPiZ podejmuje organizację konferencji naukowej o szerokim charakterze przeglądowym i ze znaczącym udziałem praktyków na temat polskich ubezpieczeń, na szerszym tle całej sfery rynku usług obsługi ryzyka. W 2002 r. konferencja nt. „Problemy i kierunki unormowań rozwoju rynku ubezpieczeniowego w Polsce” zaowocowała, m.in. utworzeniem Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, współorganizatora ubiegłorocznej nt. „Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego”. W tym roku, akcentując zarazem ciągłość i aktualność tematyki, dodaliśmy tylko „A.D. 2004”. Za rok – kto wie – zniknie z nazwy „polski obszar” lub cała nazwa nabierze wymiaru jeszcze bardziej globalnego. Podobnie jak wcześniej, tak i w tym roku staramy się nie tracić z oczu praktycznego aspektu tematyki. W 30-osobowym Komitecie naukowym, zdominowanym tytułami naukowymi, „bełwederskimi” najczęściej, ze świecą należałoby szukać nazwiska niezaangażowanego, mniej lub bardziej, w działalności praktyczną, gospodarczą, na trudnym rynku usług w obszarze obsługi ryzyka, w tym ubezpieczeń. Rynek ten, mamy tego świadomość, poddawany jest zwiększonej presji bardziej otwartej konkurencji. Rynekowi taka presja służy, wielu uczestników przyprawia o płacz i zgrzytanie zębów. Dlatego między innymi się spotykamy i chodzi nam nie tylko o przyrost zasobu wiedzy, ale też o wskazania całkiem praktyczne, a nawet doraźne.

W obszarze prawa ubezpieczeń gospodarczych istnieje pilna potrzeba zmian, za sprawą konieczności uwzględnienia w jego zakresie wymogów prawa europejskiego, ale też uwzględnienia praktycznych doświadczeń funkcjonowania prawa na naszym podwórku. Istnieje consensus środowiskowy, iż potrzebna jest nowa ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym, ponieważ zmiany w dotychczasowej, z dnia 22 maja 2003 r., powinny być zbyt rozległe na jej nowelizację, kolejną już zresztą. Wymagania co do kształtu nowej ustawy są co najmniej od początku roku omawiane, m.in. w środowiskach samorządowych pośredników. Spodziewamy się, że konferencja, w tym jej I Zespół Problemowy „Europeizacja polskiego prawa ubezpieczeń gospodarczych” dostarczy konkluzji do sformułowania precyzyjnych w tym zakresie wytycznych, przydatnych legislatorom.

W tym zakresie przypomnieć należy wskazówki konferencji ubiegłorocznej, dotyczące pilnej konieczności reformy prawa o umowie ubezpieczenia. Ten fundament całego systemu prawa ubezpieczeń gospodarczych powinien być stworzony przed bardziej szczegółowymi regulacjami bazującymi na nim ustaw. Zamiarem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego Ministerstwa Sprawiedliwości, pracującej pod kierownictwem prof. Zbigniewa Radwańskiego, jest zrobienie tego poprzez kompleksową nowelizację k.c. Ponieważ jednak ten ambitny zamiar całościowego dopasowania kodeksu cywilnego do wymagań współczesności rozmienniany jest na drobne lawinę nowelizacji cząstkowych, dokonywanych lada jaką ustawą, rozważenia i ewentualnego zarekomendowania wymaga program opracowania odrębnej od k.c. ustawy u umowie ubezpieczenia. Wnioski z obrad Zespołu I powinny ten temat uwzględnić.

We wrześniu ub. r. Szkoła gościła, przygotowaną wraz z Komitetem Organizacji i Zarządzania PAN, 3-dniową międzynarodową konferencję „Gospodarka oparta na wiedzy: Edukacja - Innowacje - Infrastruktura”. Jej rozległy dorobek był i będzie szeroko prezentowany. Teraz właśnie mamy okazję do tej tematyki również powrócić. IV Zespół Problemowy „Edukacja ubezpieczeniowa” rozważać będzie właściwie całokształt tej rozległej problematyki. Rychle członkostwo w Unii Europejskiej stawia nas – czy tego chcemy czy nie chcemy – w gronie budowniczych nowej gospodarki europejskiej, najszybciej rozwijającej się, opartej o wiedzę właśnie. „Gazeta Ubezpieczeniowa”, pisząc przed trzema miesiącami o dorobku Izby w tym zakresie użyła tytułu „Wiedza podstawą ubezpieczeń”. Ten trafnie lapidarny – jak się zdaje – skrót mógłby być mottem obrad IV Zespołu.

Problematyce rozwoju polskiego rynku ubezpieczeniowego Szkoła poświęcała wiele uwagi od początku swego istnienia. Kształcenie w tym zakresie odbywa się, zarówno na poziomie licencjackim, jak i magisterskim i podyplomowym, w ramach kierunku finanse i bankowość. Ubezpieczenia gospodarcze są również przedmiotem w ramach specjalności „prawo gospodarcze” studiów magisterskich na Wydziale Prawa.

W tym roku akademickim rozpoczęło działalność studenckie koło naukowe ubezpieczeń. Wśród rozwiązań całkiem praktycznych wymienić trzeba powołanie Komitetu Porozumiewawczego Szkół Wyższych ds. Edukacji Ubezpieczeniowej, w której to inicjatywie WSPiZ od samego jej początku uczestniczy.

dr Teresa Kopczyńska

prorektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego,
członkini Rady Programowej Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka

OBRADY W ZESPOŁACH PROBLEMOWYCH

Przede wszystkim wiedza

Ponad rok temu, 25 kwietnia 2003 r., w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego odbyła się konferencja naukowa „Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego”. Wśród szeregu dokonań pokonferencyjnych, jej plonem jest licząca się na polskim rynku ubezpieczeń pozycja o tym samym tytule, w której na ponad 640 stronach zawarto wystąpienia i referaty konferencyjne, obrazujące stan tego rynku w 2003 roku.

Zyjemy w czasach, gdy przekształcenia na rynku ubezpieczeniowym, do których dochodzi nawet w ciągu jednego roku, mogą uzasadniać konieczność dokonania poważnych zmian legislacyjnych organizacyjnych i merytorycznych. Między innymi te właśnie przyczyny legły u podstaw idei odbycia, wyznaczonej na 19 maja 2004 r., kolejnej konferencji naukowej o tym samym tytule, jednak w jakże innych warunkach – w roku 2004. Jej jednym z podstawowych zadań jest uprzytomnienie naszego przygotowania do działania w poszerzonej o nowych członków UE. Aby ten cel zrealizować, organizatorzy konferencji, przy udziale jej Komitetu Naukowego, postanowili – poza obradami plenarnymi, mającymi inicjować i podsumowywać problematykę konferencji – obradować w pięciu zespołach problemowych, prowadzonych przez wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki ubezpieczeniowej.

Nową cechą obecnej konferencji jest objęcie przez liczące się międzynarodowe i polskie instytucje patronatów merytorycznych nad obradami poszczególnych zespołów. Organizatorzy wyrażają podziękowanie dla każdego z opiekunów, licząc, iż wpłynie to istotnie na wartość merytoryczną obrad i wniosków pokonferencyjnych.

Zespół pierwszy pod kierunkiem prof. Eugeniusza Kowalewskiego, dr. Dariusza Fuchsa i dr. Władysława Mogińskiego stawia

sobie za cel dokonanie analizy systemu prawnego polskich ubezpieczeń gospodarczych, dla określenia jego stanu zgodności z normami europejskimi oraz oczekiwaniami i potrzebami rynku polskiego. Należy spodziewać się gorącej dyskusji na temat niedostosowania przepisów kodeksu cywilnego o umowie ubezpieczenia, potrzeby zmian, a wręcz nowej inicjatywy legislacyjnej w zakresie ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Praktyka realizacji systemu ubezpieczeń obowiązkowych wskazuje również na inne niedostatki prawnych rozwiązań ustaw z 22 maja 2003 i stosownych aktów wykonawczych do nich.

Zespół drugi kierowany przez profesorów Jana Monkiewicza i Stanisława Rogowskiego, do obrad którego zgłoszono najwięcej, bo ponad 20 referatów i wystąpień, ma odpowiedzieć na pytanie, czy polski rynek ubezpieczeń jest przygotowany do funkcjonowania w ramach jednolitego europejskiego rynku ubezpieczeń.

Zainteresowanie zespołu trzeciego, pośrednictwa ubezpieczeniowego, prowadzonego przez prof. Tadeusza Sangowskiego oraz prezesa Tomasza Mintofta-Czyżę, skupi się niewątpliwie na potrzebie gruntownych zmian prawnych dostosowujących polskie uregulowania do ustawodawstwa unijnego. Oczywiście potrzeba nowych uregulowań niesie ze sobą również obawy pośredników co do ich dalszego losu w warunkach naszej konkurencji na rynku europejskim.

Już wielokrotnie mówiono o: konieczności intensyfikacji działań w zakresie edukacji ubezpieczeniowej pojmowanej jako kształcenie ogółu społeczeństwa, uzupełnianiu poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych profesjonalnych uczestników rynku ubezpieczeniowego, kształceniu przyszłej kadry na poziomie średnim, wyższym i podyplomowym. Wiedza o ubezpieczeniach w Polsce jest – jak mało która inna dziedzina wiedzy – silnie sprzęgnięta z praktyką. Rokuje to nadzieje na szybki transfer nowej wiedzy do praktyki gospodarczej.

Rysujący się w środowisku ubezpieczeniowym consensus w zakresie pilności intensyfikacji edukacji wymaga sprecyzowania opinii na temat zasięgu i zakresu oraz form i metod jej prowadzenia.

Zadaniem tym zajmie się zespół czwarty kierowany przez prof. Tadeusza Szumlicza, dr. Marię Gasińską i dr. Bogusława Sosnowskiego.

Podkreślić należy, że prowadzone od ponad roku przez IGUIOR prace w zakresie edukacji ubezpieczeniowej, doprowadziły do namacalnego efektu w postaci powołania Komitetu Porozumiewawczego Szkół Wyższych ds. Edukacji Ubezpieczeniowej. Kwestie te będą niewątpliwie przedmiotem szerokiej dyskusji konferencyjnej.

Celem obrad zespołu piątego – anglojęzycznego, z udziałem gości zagranicznych, kierowanego przez profesorów Alojzego Nowaka i Romualda Hollega, jest przybliżenie problematyki aktualności polskiego rynku ubezpieczeniowego do ubezpiecze-

niowej gospodarki europejskiej, w tym również sąsiadów, szczególnie z rynków postradzieckich.

Jednym z celów obrad będzie wydanie odrębnego anglojęzycznego tomu konferencyjnego, przeznaczonego dla zainteresowanych podmiotów zagranicznych.

Zespoły problemowe zakończą obrady plenarne podsumowaniem dyskusji zespołów z zaproponowaniem wniosków pokonferencyjnych.

Prace Izby i jej członków między konferencjami 2003 i 2004 cechuje różnorodność form, a nade wszystko wielość działań.

Odbyliśmy szereg spotkań dyskusyjnych, seminariów, szkoleń. Współuczestniczyliśmy i współorganizowaliśmy konferencje naukowe. Przykładowo 22 grudnia 2003 r. wspólnie z Wyższą Szkołą Ekonomiczno-Informatyczną odbyliśmy seminarium poświęcone uwarunkowaniom prawnym tworzenia ogólnych warunków ubezpieczeń. 21 stycznia 2004 r. – wspólnie z Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego zorganizowaliśmy seminarium poświęcone edukacji ubezpieczeniowej. Z tą samą uczelnią 16 kwietnia 2004 r. – seminarium dotyczące problemów pośrednictwa ubezpieczeniowego.

W dniu 1 kwietnia tego roku współorganizowaliśmy z Uniwersytetem Stefana Kardynała Wyszyńskiego konferencję naukową dotyczącą stanu europeizacji polskiego prawa ubezpieczeniowego.

Równocześnie pracował z różnym natężeniem zespół Izby ds. projektu umowy ubezpieczenia. Efektem tych i innych prac jest bogaty materiał analityczny i wnioskowy, który zostanie przekazany pod obrady Konferencji.

dr Stanisław Nowak
prezes zarządu Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka

KADRY. WYSOKA SPECJALIZACJA I ŚWIADOMOŚĆ ZADAŃ

Wiedza i znajomość zasad

Chciałbym poruszyć problem wiedzy ubezpieczeniowej w naszym społeczeństwie, z uwagi na jej rosnące znaczenie i wagę. Podczas swojej pracy miałem do czynienia zarówno z małymi, jak i dużymi zakładami ubezpieczeń oraz ośrodkami wiedzy ubezpieczeniowej. Pragnę zwrócić uwagę na wymagania stawiane wobec przyszłych pracowników świadczących usługi ubezpieczeniowe.

PZU SA stawia na pracowników o ponadprzeciętnej świadomości ubezpieczeniowej. Zapotrzebowanie na konkretnych pracowników wynika ze struktury Spółki. PZU SA składa się z centrali i jednostek terenowych, których głównym celem jest dystrybucja obsługi ubezpieczeniowej, a w jej ramach ważną częścią jest sprzedaż. Aby osoby zajmujące się tymi zagadnieniami były efektywne, muszą one być świadome przedmiotu i zasad ubezpieczeń oraz zarządzania sprzedażą. Muszą wiedzieć co sprzedają, za ile, muszą orientować się w przedmiocie ogólnych warunków ubezpieczenia, umowach, analizie i ocenie ryzyka, bowiem zagadnienia te (underwriting) są bardzo istotne. Muszą oni również być tymi, którzy potrafią ukazać klientom, bądź potencjalnym klientom, znaczenie ubezpieczeń.

Obecnie istotną sprawą w PZU SA jest reengineering, w tym w sferze likwidacji szkód, która jest równie ważna jak sfera sprzedaży. Zależy nam na tym, aby klient trafiając do którejkolwiek z jednostek terenowych, został bardzo szybko przyjęty, obsłużony w relatywnie krótkim czasie i wreszcie, aby usługi oferowane przez zakład były najwyższej jakości. W związku z tym cenimy sobie dobrych likwidatorów szkód oraz nowoczesne technologie. Dążymy do tego, aby likwidacja szkód we wszystkich jednostkach terenowych była tak za-

awansowana jak w oddziale warszawskim, aby Telepomoc miała zasięg ogólnopolski, tzn. w przypadku szkody komunikacyjnej, bo takie dominują w naszym zakładzie, ubezpieczony mógł zadzwonić i być skierowany do najbardziej dogodnego dla niego zakładu naprawczego, aby mógł uzyskać informacje na temat czasu trwania usługi, decyzji o przyznaniu odszkodowania, jego wysokości. Zakład ubezpieczeń potrzebuje specjalistów reprezentujących wszystkie zagadnienia, począwszy od zawierania ubezpieczeń po kompleksową likwidację szkód, zarówno majątkowych, jak i osobowych.

Jeśli chodzi o centralę PZU SA, to składa się ona z wysoko wyspecjalizowanych komórek różnego typu, których pracownicy posiadają bardzo wysokie kwalifikacje w swoim zakresie. Komórki te związane są zarówno z underwritingiem, dystrybucją jak i likwidacją szkód. Pracownicy muszą posiadać wiedzę na temat produktów oraz prawa ubezpieczeniowego. Centrala to także aktuariusze, finansisci, osoby zajmujące się sprawami własnościowymi.

Omawiając problem świadomości ubezpieczeniowej z punktu widzenia zakładu ubezpieczeń, nie można pominąć ośrodków tworzących myśl ubezpieczeniową, czyli uczelni i innych ośrodków o charakterze naukowo-dydaktycznym.

Należy również zaznaczyć istotną rolę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Zasadniczą kwestią staje się znajomość prawa europejskiego. Musimy pamiętać o wielu procesach, które zachodziły bądź zachodzą w krajach Unii Europejskiej,

a które także zachodzą obecnie w Polsce. Obserwujemy tu np. centralizację wielu funkcji w zakładach ubezpieczeń, co wiąże się z zapotrzebowaniem na nowoczesne technologie informacyjne, informatyczne opracowywanie materiałów i w końcu „nowoczesny” dostęp do klienta. Centralizacja prowadzi również do krystalizacji poszczególnych funkcji w zakładach ubezpieczeń: obserwujemy wyraźny podział na sprzedaż, likwidację, zarządzanie finansami, zasobami ludzkimi, informacją oraz biura o charakterze ogólnym, zapewniające wsparcie prawne, informatyczne, zajmujące się reklamą i marketingiem, rozwojem i kontrolą. W związku z tym wzrasta zapotrzebowanie na wysokiej klasy kadrę menedżerską, co jest z godnym uznaniem uporem podnoszone przez profesora Tadeusza Sangowskiego. Bez względu na postęp techniki, nieodzownym składnikiem wszystkich procesów są ludzie o wysokim poziomie specjalizacyjnym oraz kadra zarządzająca.

Pracownicy zakładów ubezpieczeń, jak również inne osoby mniej lub bardziej związane z ubezpieczeniami, powinny dążyć do podnoszenia świadomości ubezpieczeniowej w społeczeństwie. Niska wiedza w tym zakresie jest szczególnie widoczna w przypadku szkód katastroficznych, takich jak np. powódź w Polsce w 1997 roku. Wiele osób straciło wówczas cały dorobek życia, częstokroć nie mieli oni świadomości, że składka w dostępnej dla nich wysokości mogła im zrekompensować chociaż część poniesionych strat. W dalszym ciągu społeczeństwo liczy na opiekuńczą rolę Państwa w tym zakresie. Naszym celem strategicznym jest uświadomienie ludziom, aby zabezpieczali swoje interesy stosownie do swoich możliwości.

prof. dr hab. Kazimierz Ortyński
Członek Zarządu PZU SA,
członek Rady Programowej Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka

PRAWO. POLSKIE PRAWO UBEZPIECZEŃ GOSPODARCZYCH

Czym są wymogi *aquis communautaire* UE?

Już na zjeździe założycielskim Izby w czerwcu 2002 r. powołany został społeczny zespół ds. reformy prawa o umowie ubezpieczenia, tego fundamentu tak rozległej i złożonej dziedziny prawa, jakim jest obszar określany umownie prawem ubezpieczeń gospodarczych.

„Rewolucja” w polskim prawie ubezpieczeniowym, zapoczątkowana pakietem ustaw z dnia 22 maja 2003 r. i mnogością przepisów wykonawczych do nich (sam tylko Minister Finansów zdążył do końca ub.r. wydać 48 rozporządzeń i 1 zarządzenie) skłoniła Izbę do podjęcia poważnych prac studialnych, w tym na temat dalszych niezbędnych zmian w prawie polskim, których konieczność wynika z wymagań akcesyjnych.

Już w maju ub. r. Izba przedłożyła projekt programu kształcenia pośredników ubezpieczeniowych, spełniającego wymogi europejskie.

Przygotowując planowaną na maj br. międzynarodową konferencję naukową „Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego A.D. 2004”, Izba zorganizowała w grudniu ub. r., wraz z WSE-I w Warszawie, seminarium „Wpływ nowych uregulowań prawnych na strukturę, układ i treść ogólnych warunków ubezpieczeń”, a w styczniu br., wraz z WSPiZ im. Leona Koźmińskiego, na temat „Rozwój gospodarki oparty na wiedzy: EDUKACJA UBEZPIECZENIOWA”.

Kwestie przyswojenia *aquis communautaire* UE w prawie polskim o pośrednictwie ubezpieczeniowym były konsultowane ze Stowarzyszeniem Polskich Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych, Izbą Polskich Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych oraz Polską Izbą Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych.

Inicjatywa takich konsultacji wśród wszystkich organizacji samorządowych pośredników ubezpieczeniowych wyszła od Tomasza Mintofta-Czyży, członka Zarządu BIPAR, Międzynarodowej Federacji Pośredników Ubezpieczeniowych i ich wyniki, koncentrujące się na ochronie wykonywania działalności pośredniczej, zostały przezeń zakomunikowane Ministerstwu Finansów. IGUiOR złoży własną opinię, uwzględniającą ustalenia z seminarium odbywanego na ten temat 19 kwietnia br.

Izba proszona była przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, Igora A. Chalupca, w końcu lutego i na początku marca br., o konsultacje w sprawie zagadnień i wątpliwości związanych z koniecznością przyjęcia postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz w sprawie nowelizacji ustaw z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej i o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK.

Jakość stanowionej w Polsce prawa

Niedawna (22 stycznia br.) konferencja nt. „Stanowienie prawa gospodarczego”, zorganizowana pod auspicjami i z udziałem wicepremiera prof. dr. hab. Jerzego Hausnera, doprowadziła, m.in., do diagnozy:

● Polski system prawa gospodarczego ma wiele wad. Należą do nich nadmiar uregulowań, niestabilność, skomplikowanie i brak przejrzystości. Duży problem stanowią także błędy proceduralne i nadmierna łatwość zmieniania prawa.

● Prawo powinno służyć rozwojowi gospodarczemu i dlatego bardzo ważne jest, aby prawo było stabilne i przewidywalne. Każda nowa regulacja czy zmiana już istniejącej, obojętnie jak trafna, podnosi koszty działalności przedsiębiorców. Nasz system tworzenia prawa gospodarczego, w którym jedna nowelizacja goni następną, jest zatem nie tylko zabójczy dla prowadzących działalność gospodarczą, ale także sprzyja stopniowemu psuciu dobrych rozwiązań, w wyniku czego znika logika i spój-

ność systemu, a pojawia się formalizacja, restrykcyjność i uznaniowość.

● Wiele osób żywi nadzieję na naprawę państwa w Unii Europejskiej – w wyniku konieczności dostosowania prawa oraz instytucji do standardów europejskich, a także wpływu oraz nacisku pośredniego i bezpośredniego instytucji unijnych.

● W uzasadnieniach większości nowych aktów prawnych znajduje się informacja, że wydania ich wymaga prawodawstwo unijne. Mnożenie ustaw w związku z dostosowywaniem naszego prawa do ustawodawstwa wspólnotowego nie zawsze jest konieczne. Zgodnie bowiem z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, nie stanowi naruszenia traktatu sytuacja, gdy państwo nie zmienia swoich norm prawnych, jeżeli cel dyrektywy może być osiągnięty w drodze odpowiedniej wykładni obowiązujących przepisów prawa, albo w drodze wykładni zgodnie z ogólnymi zasadami prawa wewnętrznego.

● Jeżeli chcemy zająć znaczące miejsce w UE, godne naszych ambicji i możliwości, jeżeli chcemy być szanowanym w świecie partnerem, musimy umacniać nasze procedury, instytucje, tworzyć dobre, stabilne prawo.

Dobre prawo to prawo stabilne

Izba stoi na stanowisku, iż nowelizowanie ustaw *ad hoc*, bez głębokiej merytorycznej potrzeby jest niedopuszczalne. Sprzeciwiała się, m.in. w listach do marszałków Sejmu i Senatu, projektowi, który przybrał – niestety – kształt ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, dokonującej nowelizacji w pierwszym miesiącu obowiązywania ustawy w kwestii drobnej i to takiej, która nie powinna budzić wątpliwości (powiadomienie Policji jako żywo nie oznacza jej wzywania) i która od razu znalazła wyjaśnienie w miarodajnych wykładniach, m.in. Rzecznika Ubezpieczonych, a podjętej dla taniego poklasku i z pobudek populistycznych. Sprzeciwiała się również pomysłowi kolejnej nowelizacji tejże ustawy, posuwając się w erystycznym zapale aż do wytknięcia Ministerstwu Finansów, że zmienianie ustawy co miesiąc może narazić na zarzut działalności sprzecznej z art. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której przepisy obowiązują bezpośrednio (art. 8).

Znajomość prawa europejskiego

Już układ stowarzyszeniowy nakładał obowiązek przetłumaczenia na język polski całości dorobku prawnego Wspólnot Europejskich, w terminie do końca ub. r. Obowiązek ten nie został wykonany. Tam gdzie Urząd Komitetu Integracji Europejskiej dokonał translacji, życzył sobie opatrywania wersji polskich klauzul:

Tłumaczenie udostępnione przez UKIE. Wyłącznymi tekstami autentycznymi aktów prawa wspólnotowego są teksty w językach urzędowych Wspólnot Europejskich opublikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich / Unii Europejskiej. Treść tych dokumentów może ulec zmianom w trakcie prac finalizacyjnych dokonywanych przez służby prawne instytucji Unii Europejskiej. Wersje sfinalizowane polskich przekładów aktów prawnych Unii Europejskiej dostępne są na stronach internetowych: <http://www.europa.eu.int/eur-lex/en/access.html>.

16 marca 2004 r. portal „Europa” (<http://www.europa.eu.int/>) otrzymał wersję polskojęzyczną. Nie oznacza to – niestety – że „wersje sfinalizowane polskich przekładów” uznać można za poprawne. Przeciwnie, roją się od błędów i nieścisłości, co sprawia, że prawo europejskie w wersji godnej swego miana dostępne jest w Polsce po angielsku. Nikt zaś i płytka znajomość tego języka, zwłaszcza

w pokoleniach starszych, oznacza rychły zamęt w orzecznictwie i lawinę odwołań do instancji europejskich.

O podejściu do zagadnienia znajomości prawa europejskiego świadczy zresztą najlepiej ponad już półroczna dyskusja o projekcie traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, tocząca się li tylko wokół jednego z 465 artykułów i jednego (z 5) protokółów do niej, składającego się raptem z artykułów dwóch. Polski tekst projektu, umieszczony w witrynie internetowej UKIE jak roił się na początku od błędów literowych, tak roi się nadal, co świadczy chyba najlepiej, że nikt go nie czytał. Ale stał się pretekstem do sporu politycznego ostatnich miesięcy („Nicea albo śmierć”)! Eufemizmem jest więc próba zdiagnozowania poziomu znajomości prawa europejskiego jako **zatrważająco niskiego**.

Fundamentem być powinno prawo o umowie ubezpieczenia

Ubiegłoroczna obszerna nowelizacja prawa ubezpieczeniowego nie rozpoczęła się tam gdzie powinna, od współczesnego uregulowania umowy ubezpieczenia. Brak w dalszym ciągu definicji wielu pojęć, choćby tak podstawowych jak „wypadek ubezpieczeniowy”, stąd nie tylko nie wiadomo jak poprawnie spolszczyć termin *triggers* (trygiery?), ale i do końca nie jest pewne, czy znowelizowany art. 822 k.c. ogranicza możliwość zawierania umów ubezpieczenia OC tylko do klauzuli *act committed* (jeżeli wypadek będący przyczyną powstania szkody zaistniał po zawarciu umowy).

Nowelizacja k.c. dokonana ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej nie tylko nie jest wystarczająca, ale i nie wolna jest od błędów, żeby tu wymienić tylko nowy § 5 dopisany do art. 384, naruszający niepotrzebnie zasadę swobody kontraktowej.

Potrzebna nowa ustawa o pośrednictwie ubezpieczeniowym

Dyrektywa 2002/92/EC Parlamentu Europejskiego i Rady [Europejskiej] z 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego, której postanowienia państwa członkowskie są zobowiązane wdrożyć przed 15 stycznia 2005 r., wnosi tak wiele zmian do zakresu regulowanego ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o tej samej nazwie, że dla ich absorpcji słuszne byłoby napisanie nowej ustawy. Wśród kwestii szczegółowych jakie już dziś można wskazać jako niezbędne do uwzględnienia przy modyfikacji polskiego prawa ubezpieczeniowego, chcielibyśmy zwrócić uwagę zwłaszcza na:

● konieczność uwzględnienia zasadniczej zmiany zakresu regulacji pośrednictwa ubezpieczeniowego z obecnego podmiotowego na przedmiotowy, skoro UE dostrzega i aprobejuje wykonywanie usług ubezpieczeniowych przez innych dostawców usług finansowych i doradczych, niż nasi agenci i brokerzy ubezpieczeniowi (z czego zresztą wynika koronny, jak się zdaje, argument przemawiający za opracowaniem nowej ustawy o pośrednictwie)

● potrzebę wydłużenia wykraczającego poza początek 2005 r. okresu przejściowego na dostosowanie pośredników polskich do wymogu Dyrektywy 2002/92/WE co do minimalnej sumy ubezpieczenia OC

● wykreślenie z obowiązkowego zakresu ubezpieczenia OC kategorii winy umyślnej ubezpieczającego

● konieczność uwzględnienia europejskiego zakresu minimalnego poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych pośrednika ubezpieczeniowego.

O potrzebie edukacji ubezpieczeniowej

Dyrektywa 2002/92/EC w art. 4 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewne-

nia, iż pośrednicy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni posiadają właściwą wiedzę i umiejętności ogólne, handlowe i zawodowe. Wymogi co do minimalnego poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych określone są Zaleceniem Komisji [Europejskiej] 92/48/EEC z 18 grudnia 1991 r. w sprawie pośredników ubezpieczeniowych. Znakomicie wykraczają ponad zakres określony przepisami wykonawczymi do ustawy z dnia 22 maja o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Oprócz oczywistego wymogu konieczności wypełnienia europejskich wymagań formalnych w tym zakresie, mieć trzeba na uwadze, że stajemy właśnie u progu, czy tego chcemy, czy nie chcemy, dołączenia do grona realizatorów t.zw. strategii lizbońskiej, przyjętej przez Radę Europejską w marcu 2000 roku, wyznaczającej nowy cel strategiczny: *przekształcenia Unii Europejskiej w przetrwały 10 lat w najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarkę w świecie opartą na wiedzy, charakteryzującą się trwałym wzrostem gospodarczym, coraz większą ilością coraz lepszych miejsc pracy oraz większą harmonią społeczną*. Perspektywa sprostania temu wyzwaniu brzmi na naszym, ciągle polskim podwórku nieznośnie futurologicznie. Czas jednak byłby najwyższy po temu, aby to wyzwanie przełożyć na konkretny WIEDZA PODSTAWĄ UBEZPIECZEŃ.

Jeśli dzisiaj nie podejmiemy odpowiednich działań, aby się przygotować do konkurencji w warunkach GOW, to koszty, jakie w przyszłości będziemy zmuszeni ponieść, będą wielokrotnie wyższe, a stracony czas trudno będzie odrobić.

Jak by tego było mało, stoimy również wobec bliższego jeszcze w czasie wyzwania. Z początkiem nowego roku zmieniło się w Polsce zasadniczo otoczenie prawne działalności ubezpieczeniowej.

Ta rewolucja w polskim prawie ubezpieczeniowym każe wreszcie traktować serio kwestię poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych uczestników rynku ubezpieczeniowego. Krytyczne opinie na ten temat były dobitnie formułowane podczas konferencji ubezpieczeniowych odbytych w WSPiZ im. Leona Koźmińskiego w tym i ubiegłym roku. Obecnie kwestia ta nabiera aktualności za sprawą:

● konsekwencji praktycznych rewolucji w polskim prawie ubezpieczeniowym

● perspektywy otwarcia rynku ubezpieczeniowego na konkurencję europejską i konieczności dalszych zmian w prawie absorbujących rozwiązania europejskie

● tzw. programu lizbońskiego Unii Europejskiej, narzucającego konieczność edukacji zawodowej permanentnej (w każdej prawie dziedzinie)

● uprzytomnienia poprzez regulacje europejskie nieuchronnego kierunku ewolucji rynku usług ubezpieczeniowych w stronę ich integracji z usługami finansowymi (bancassurance, doradztwo i pośrednictwo kredytowe i inwestycyjne zwłaszcza).

Niedostatek wiedzy i umiejętności zawodowych uczestników profesjonalnych rynku ubezpieczeniowego w Polsce nie może być naprawiany tylko poprzez rozwój kształcenia akademickiego. Przeciwnie – rozmiary jego i pilność wymagań co do przeciwdziałania im nakazują poświęcić wiele uwagi doskonaleniu zawodowemu w różnych formach.

IGUiOR przyjmując zadania edukacyjne za jeden z wiodących kierunków działalności podejmuje rozległe i ambitne przedsięwzięcia w tej dziedzinie.

prof. dr hab. Alojzy Z. Nowak
wiceprezes zarządu IGUiOR
dr Bogusław Sosnowski
wiceprezes zarządu IGUiOR
Stanisław J. Podlewski
sekretarz Rady Programowej IGUiOR

(przypisy w oryginalnej pracy)

PRAWO. DOSTOSOWANIE PRAWA DO WYMOGÓW EUROPEJSKICH

Pośrednictwo ubezpieczeniowe

Jednym z najważniejszych zagadnień związanych z procesem dostosowawczym systemu polskich ubezpieczeń gospodarczych do rozwiązań unijnych było i jest odpowiednie uregulowanie pośrednictwa ubezpieczeniowego. Pośrednictwo ubezpieczeniowe jest największym i najliczniejszym segmentem całego rynku finansowego. Znalazło to wyraz w nowej ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Ustawa ta podejmuje próbę całościowego uregulowania prawnej problematyki pośrednictwa ubezpieczeniowego zarówno od strony podmiotowej (kategorie podmiotów wykonujących pośrednictwo), jak i od strony przedmiotowej (sprecyzowanie, czym jest pośrednictwo ubezpieczeniowe i na czym polegają tzw. czynności pośrednika ubezpieczeniowego). W tym zakresie nowa ustawa, w stosunku do dotychczasowego stanu prawnego, nie wprowadza zmian, które mogłyby zakłócić, czy wręcz zahamować funkcjonowanie rozwijającego się dynamicznie rynku usług pośrednictwa ubezpieczeniowego. W szczególności przyjęto zasadę kontynuacji uprawnień dotychczasowych brokerów oraz agentów ubezpieczeniowych. Przyjęcie tradycyjnej koncepcji pośrednictwa, opartej na podmiotowej definicji, stoi w pewnej sprzeczności z zaleceniami zawartymi w nowej Dyrektywie Unii Europejskiej z 2002 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym. W tym zakresie do stycznia 2005 r. Polska, jak i inne kraje unijne, musi dostosować swoje regulacje dotyczące pośrednictwa ubezpieczeniowego do tej Dyrektywy. Dla polskich warunków jest to zagadnienie trudne i złożone. Dla nowo powstałego polskiego rynku ubezpieczeniowego wydaje się wskazane przyjęcie przedmiotowej (czynnościowej) definicji pośrednictwa, przy jednoczesnym zachowaniu utrwalonych przez polską praktykę form dystrybucji, takich jak: brokerzy, agenci i multiagenci. W tym zakresie podzielam pogląd Pana Prezesa Tomasza Mintofta-Czyży.

Natomiast zasługuje na uwagę odejście od zasady licencjonowania przez nadzór ubezpieczeniowy działalności agentów ubezpieczeniowych i zastąpienia jej zasadą rejestracji.

Ustawa usuwa ostatecznie wątpliwości co do legalności tzw. multiagenta. Słuszne też wydaje się wprowadzenie wymogu posiadania przez multiagenta obowiązkowego ubezpieczenia OC (art. 11 ust. 3).

Na aprobatę zasługuje także utrzymanie zasady, że niektóre kategorie przedsiębiorców (wykonujących działalność agencyjną jako działalność uzupełniająca w stosunku do ich podstawowej działalności gospodarczej) mogą wykonywać ograniczone pośrednictwo ubezpieczeniowe przy pomocy osób fizycznych, które nie muszą odbyć szkolenia i składać egzaminu (art. 10 ust. 1). Jednakże tacy przedsiębiorcy – agenci także – podlegają wpisowi do rejestru agentów (zob. art. 40 ust. 3).

Słuszne jest wprowadzenie centralnego rejestru wszystkich pośredników ubezpieczeniowych i przyjęcie zasady, że rejestry te są jawne i dostępne dla osób trzecich (art. 37 ust. 3). W odniesieniu do agentów jest to novum. Rozwiązania takiego domagała się od szeregu lat doktryna oraz przedstawiciele praktyki ubezpieczeniowej. Ma to duże znaczenie z punktu widzenia ochrony ubezpieczających i jest zgodne ze standardami prawa unijnego.

Pozytywnie należy ocenić te rozwiązania ustawy, które mają przeciwdziałać praktykom korupcyjnym oraz powiązaniom z zakładami ubezpieczeń i innymi pośrednikami, co prowadzić mogłoby do różnego rodzaju zależności i powiązań godzących w interes ubezpieczających (por. art. 15 w odniesieniu do agentów i art. 24 w odniesieniu do brokerów).

Problem, trudny do rozwiązania w polskich warunkach, stanowią obowiązkowe ubezpieczenia OC pośredników ubezpieczeniowych (brokerów i multiagentów), a przede wszystkim spełnienie wymogów co do minimalnych sum gwarancyjnych. Biorąc pod uwagę, że polski system w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń OC przyjął objęcie ochroną ubezpieczenio-

wą zdarzenia spowodowanego winą umyślną ubezpieczającego (bez jasnego uregulowania regresu do ubezpieczającego), ten problem nie jest łatwy do rozwiązania. W tym zakresie możliwe są różne rozwiązania, m.in. takie jak: ograniczenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej, wynegocjowanie dla Polski dłuższego (niż do stycznia 2005 r.) okresu dostosowawczego do Dyrektywy unijnej lub wprowadzenie ograniczeń w zakresie prowadzenia transgranicznych ubezpieczeń przez pośredników, którzy nie spełniają wymogu w zakresie wysokości sum ubezpieczenia OC.

Ponadto w ustawie oraz w jego aktach wykonawczych powinien być rozbudowany obowiązek agenta i brokera w zakresie doskonalenia ich umiejętności zawodowych (zob. art. 13 ust. 1 pkt 5 oraz art. 26 ust 1 pkt 5 obecnie obowiązującej ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym). W tym zakresie wzmoczoną aktywność powinny przejawiać stowarzyszenia oraz izby zrzeszające pośredników ubezpieczeniowych. Obecnie szczególną aktywność w tym zakresie przejawia nasza Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, która przygotowała program systematycznego szkolenia pośredników na poziomie podstawowym i wyższym (m.in. poprzez Studia Podyplomowe).

Wskazane wyżej problemy tylko ilustrują podstawowe zagadnienia, które powinny znaleźć rozwiązanie w znowelizowanej lub opracowanej na nowo ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowej.

Prof. dr hab. Tadeusz Sangowski
Kierownik Katedry Ubezpieczeń
Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,
wiceprezes zarządu Izby Gospodarczej
Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka

Dodatek „Izba” nr 4 ukaże się w GU nr 22.
REDAKCJA

Uchwała

Zarządu Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka o powołaniu Komitetu Porozumiewawczego Szkół Wyższych ds. Edukacji Ubezpieczeniowej

Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka,

● wykonując zalecenia powstałe podczas konferencji naukowej „UBEZPIECZENIA W POLSKIM OBSZARZE RYNKU EUROPEJSKIEGO”, zorganizowanej w kwietniu 2003 r. wraz z Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, uszczegółowione w wyniku seminariów „Rozwój gospodarki oparty na wiedzy: EDUKACJA UBEZPIECZENIOWA”, zorganizowanego wraz z WSPiZ w styczniu br. we współpracy z Komisją Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Rzecznikiem Ubezpieczonych, Polską Izłą Ubezpieczeń i „Gazetą Ubezpieczeniową”, oraz „Pośrednictwo ubezpieczeniowe w przededniu członkostwa w UE” w kwietniu br.,

● dzięki wysiłkowi grupy inicjatywnej, do której efektów zechcieli się zwłaszcza przyczynić dr Teresa Koczyńska, prorektor WSPiZ, Sylwia Hałas-Dej z WSPiZ, dr Teresa Gasińska, dziekan Wydziału Ekonomiki Ubezpieczeń WSE-I w Warszawie, prof. dr hab. Eugeniusz Kowalewski z UMK, dr Adam Rutkowski, prorektor Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego, dr Grażyna Sordyl z AE w Krakowie oraz Koledzy – prof. dr hab. Tadeusz Sangowski, który udostępnił dorobek i doświadczenia Katedry Ubezpieczeń Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, dr Stanisław Nowak, dr Bogusław Sosnowski i Tadeusz Lenart,

działając na podstawie § 6 Statutu Izby oraz art. 5 pkt 2 ust. 2 ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych, powołuje Komitet Porozumiewawczy Szkół Wyższych ds. Edukacji Ubezpieczeniowej, zwany dalej Komitetem.

1. Przedmiotem działań Komitetu będzie obszar wiedzy i umiejętności zawodowych profesjonalnych uczestników rynku usług w zakresie obsługi ryzyka i ubezpieczeń. Obecne oczekiwania w tej mierze zawiera załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Komitet tworzą przedstawiciele szkół wyższych – członków Izby, wymienionych w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały. Do jego składu wejść będą mogli przedstawiciele instytucji edukacyjnych niezrzeszonych w Izbie.

3. Komitet jest samodzielny w zakresie ustalania programu swych działań, wyboru swych władz i organów.

4. Kooptacji członków dokonuje zarząd Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka na wniosek Komitetu.

5. W zakresie swych działań Komitet korzysta z pomocy organizacyjnej, materiałowej i technicznej Zarządu Izby.

6. Powołanie Komitetu zostanie notyfikowane Ministerstwu Edukacji Narodowej i Sportu, Ministerstwu Finansów, Komisji Nadzoru Ubezpieczeniowego i Funduszy Emerytalnych, Rzecznikowi Ubezpieczonych, innym organom administracji państwowej, jeżeli taka konieczność wyniknie w następstwie ich reorganizacji, a także stosownym gremiom Unii Europejskiej oraz organizacjom samorządowym szkolnictwa wyższego i powszechnego, a także innym stowarzyszeniom i instytucjom, o współpracy z którymi Komitet uzna za celowe zabiegać, a których zainteresowania dotyczą obszaru obsługi ryzyka i ubezpieczeń. ■

Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego

Ponad 200 przedstawicieli wiodących ośrodków akademickich, ubezpieczycieli i innych uczestników rynku ubezpieczeniowego, organów administracji państwowej i stowarzyszeń zebrało się, aby odpowiedzieć na nurtujące ten rynek pytania. Konferencja kontynuowała problematykę i rozwijała dorobek ubiegłorocznej, która w tych samych i tak samo gościnnych murach WSPiZ im. Leona Koźmińskiego obradowała nt. „Problemów i kierunków unormowań rozwoju rynku ubezpieczeniowego w Polsce”. Dokonano bardzo szerokiego przeglądu najważniejszych spraw, wyzwań i oczekiwań, rysujących się u progu wejścia do UE. Antycypując treść nowego polskiego prawa ubezpieczeniowego, znajdującego się podczas naszych obrad jeszcze w Senacie, który dokonał zresztą pewnych, niewielkich, ale merytorycznie ważnych korekt, dokonaliśmy szerokiego przeglądu rozległych konsekwencji funkcjonowania rynku ubezpieczeniowego pod rządami tego prawa. Próbowaliśmy odpowiedzieć na zasadnicze pytanie – o stopień jego zgodności z prawem unijnym, przecinając „po drodze” tłący się jeszcze spór o jego priorytet nad prawem krajowym. Wskazaliśmy najważniejsze kwestie, jakie wymagać będą dalszego wysiłku legislacyjnego, przynajmniej w obszarze ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym, a to za sprawą dyrektywy o tym pośrednictwie z dnia 9 grudnia 2002 r.

Dokonana została bardzo szeroka analiza stanu polskiego rynku ubezpieczeniowego. W 200. rocznicę (jak chce główny sponsor konferencji) polskich ubezpieczeń, ostatnie 12 lat ich ekonomicznej transformacji pozwala już na wskazanie podstawowych trendów dalszego rozwoju. Dorobek nasz w zakresie usystematyzowania bazy do predykcji dalszych zmian trudno raczej byłoby przecenić. Wiele miejsca poświęcono roli i możliwościom działania pośredników ubezpieczeniowych. UE dostrzega ich nierzalniczny status. Nowe polskie prawo rozszerzy ich prerogatywy, ale też zaostrzy wobec nich wymagania.

Zmienia się rola i sposób funkcjonowania nadzoru państwa nad rynkiem ubezpieczeniowym. Szczególna rola ubezpieczeń jako instytucji zaufania społecznego wymaga tu wiele, zarówno po stronie mądrze stanowionego prawa, jak i codziennej praktyki jego egzekwowania. Liczna reprezentacja organów administracji państwowej służyła niewątpliwie lepszemu wzajemnemu zrozumieniu, ale też doskonaleniu funkcjonowania tych organów, służebnych przecież wobec nadrzędnych interesów gospodarki narodowej. Mówiąc o edukacji ogólnospołecznej, a – w kategoriach ekonomicznych – o kształtowaniu nawyków konsumenta usług ubezpieczeniowych, wskazaliśmy m.in. na konieczność wspierania obecności tego tematu w programach szkół powszechnych, przynajmniej na poziomie średnim. Wskazany został ogrom zadań w dziedzinie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych profesjonalnych uczestników rynku ubezpieczeniowego.

Obszar ten staje się jednym z głównych pól, na których kształtować się będzie przyszłość polskich ubezpieczeń, już niedługo bezpośrednio konfrontowanych z konkurencją europejską.

Jan Monkiewicz
Alojzy Nowak

Ubezpieczenia w polskim obszarze rynku europejskiego. Wyzwania i oczekiwania. Patronat i współorganizacja konferencji – Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka; współwydawcą książki jest Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego; Oficyna Wydawnicza Branta; główny sponsor konferencji – Grupa PZU; patronat medialny – „Gazeta Ubezpieczeniowa”.

